

Id-Dipartimenti tal-Malti fil-Kulleġġi ta' Malta u Għawdex

ROTTA 3

L-Eżamijiet ta'
Nofs is-Sena 2017 - 2018

Id-Disa' Sena

Il-Fehim mis-Smigh

Hin: 15-il minuta

Il-Karta tal-Għalliema

Gwida ghat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh

1. L-għalliema tal-Malti li se jmexxu l-eżami tas-smigh isellmu lill-istudenti u wara li jitqassmu l-karti tal-eżami tas-smigh jgħidulhom: **“Bonġu. Nitlobkom biex tiktbu isimkom, kunjomkom u l-klassi fil-post ipprovdut fil-karta ta' quddiemkom.”**
2. Meta l-għalliema jaraw li l-istudenti lestew, jgħidulhom: **“Issa se naqralkom l-ewwel silta. Nitlobkom toqogħdu attenti għall-qari. Ma tistghux tiktbu jew taħdmu l-eżerċizzji waqt li nkun qed naqralkom is-silta.”**
3. L-għalliema jaqraw l-ewwel silta kollha b'ritmu meqjus u meta jispiċċaw mill-qari jgħidu lill-istudenti: **“Issa se naqralkom l-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji li tridu taħdmu fuq is-silta li għadkom kemm smajtu. Tistghu taħdmuhom waqt li qed naqra. Infakkarkom li s-silta ser terġa' tinqralkom darb'ohra.”**
4. L-għalliema jaqraw l-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji kollha kif hemm fil-karta. Wara dan il-qari l-istudenti jingħataw ftit hin biex jaħdmu qabel ma jibda t-tieni qari tal-ewwel silta. Wara jgħidu lill-istudenti: **“Issa se naqralkom għat-tieni u l-aħhar darba s-silta flimkien mal-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji. Tistghu tkomplu taħdmu waqt dan il-qari.”**
5. Kif l-għalliema jtemmu t-tieni qari jagħtu ftit hin biex l-istudenti jkomplu jaħdmu l-karta. Wara jgħidu lill-istudenti: **“Issa se naqralkom it-tieni silta. Nitlobkom toqogħdu attenti għall-qari. Ma tistghux tiktbu jew taħdmu l-eżerċizzji waqt li nkun qed naqralkom is-silta.”**
6. L-għalliema jaqraw it-tieni silta kollha b'ritmu meqjus u meta jispiċċaw mill-qari jgħidu lill-istudenti: **“Issa se naqralkom l-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji li tridu taħdmu fuq is-silta li għadkom kemm smajtu. Tistghu taħdmuhom waqt li qed naqra. Infakkarkom li s-silta ser terġa' tinqralkom darb'ohra.”**
7. L-għalliema jaqraw l-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji kollha kif hemm fil-karta. Wara dan il-qari l-istudenti jingħataw ftit hin biex jaħdmu qabel ma jibda t-tieni qari tas-silta.
8. L-għalliema jgħidu lill-istudenti: **“Issa se naqralkom għat-tieni u l-aħhar darba s-silta flimkien mal-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji. Tistghu tkomplu taħdmu waqt dan il-qari.”**
9. Hekk kif tgħaddi kwarta mill-bidu tal-eżami, l-għalliema jgħidu lill-istudenti: **“Il-hin tal-eżami għadda. Jekk jogħġbokom ieqfu mill-kitba u se niġbor il-karti. Grazie!”**
10. L-għalliema għandhom jaraw li l-karti kollha tal-eżami tas-smigh jingabru u l-istudenti jkomplu bl-eżami tal-qari u l-kitba.

Il-Ġonna tal-Argotti

Il-Ġonna tal-Argotti huma proprjetà tal-Università ta' Malta u twaqqfu madwar mitejn u ħamsin sena ilu mill-magħruf Dr Ġuzeppi Zammit. L-isem 'Argotti' gie mill-Balliju Ignatius de Argote et Guzman li kien bena l-palazz tiegħu f'dawn il-ġonna li jammontaw għal 200 tomna art. Dan il-palazz għadu kkonservat sal-lum u fih qiegħda tinzamm kollezzjoni tal-erbarju. Dawn il-ġonna huma magħrufa wkoll bħala l-Ġonna Botaniċi u huma istituzzjoni ta' taġġim li fihom l-istudenti tal-Botanika jsibu għadd kbir ta' ħxejjex u pjanti biex jistudjaw fuqhom.

Fis-sena 1774 il-Balliju bena grotta ħdejn il-bieb ewlieni tal-parti l-privata tal-ġnien. Fis-saqaf ta' din il-grotta wieħed jista' jara l-arma tal-Balliju u l-ħitan fihom disinji magħmulin minn qroll, ċagħaq, ġebel tal-ilma kristallizat u bċejjeċ tal-ħġieġ imlewwen. Il-Ġnien San Filippu, magħruf ukoll bl-isem ta' 'Ġnien il-Ġeneral' jagħmel ukoll parti mis-sezzjoni privata. Dan il-ġnien jinsab f'livell aktar baxx mill-ġnien ewlieni.

L-Argotti hu mqassam f'żewġ taqsimiet magħrufa bħala l-ġonna pubbliċi u l-ġonna privati. Il-ġonna pubbliċi huma l-isbaħ u hawn insibu varjetà ta' siġar, xtieli, pjanti ornamentali u fjuri. Il-ġonna privati fihom bosta taqsimiet differenti li fihom jinżammu kakti u pjanti sukkulenti, pjanti mediċinali, siġar tal-frott u flora Maltija u barranija li tinkludi anke s-siġra nazzjonali Maltija, is-Siġra tal-Għargħar. Il-palazz tal-Balliju ukoll jinsab f'din il-parti privata tal-ġnien. Opra oħra sabiħa f'din il-parti hija għar qadim maħdum bl-akbar sengħa. Dan l-għar huwa mzejjjen b'ċagħaq, qxur tal-frott tal-baħar u b'art tal-mużajk.

L-erbarju fih bosta kollezzjonijiet minn pajjiżi barranin, imnixxfen u ppreservati, ħaxix tal-baħar, ħass tal-umdità u fungi differenti. Il-mużew fih kollezzjoni qadima ta' annimali bbalzmati, fosthom għasafar, gremxul u bosta annimali oħra li huma ta' interess bijoloġiku.

Bħal kull haġa oħra dan il-ġnien sabiħ ikun jeħtieġ li dejjem jinżamm fl-aħjar stat possibli għax l-elementi tan-natura jhallu l-effetti negattivi taġġim. Għalhekk kien ilu żmien jinħass il-bżonn ta' restawr ta' dan il-post. Fl-2016, Lejlet il-Jum Dinji tal-Ambjent, thabbru dettalji dwar proġett ta' restawr li reġġa' lura dawn il-ġonna fil-Furjana għall-istat oriġinali taġġim. Dan il-proġett sewa madwar erba' miljun ewro. Għalhekk illum wieħed jista' mill-ġdid igawdi l-ġmiel ta' dan il-ġnien li nistgħu ngħidu li hu wieħed mill-isbaħ li nsibu f'pajjiżna.

Tahriġ A: Imla l-vojt

(5 marki)

1. Il-Ġonna tal-Argotti huma proprjetà tal-_____.
2. Il-ħitan tal-grotta fihom disinji magħmulin minn qroll, ċaġhaq, _____ u bċejjeċ tal-ħgieġ imlewwen.
3. L-għar huwa mżejjen b'ċaġhaq, qxur tal-frott tal-baħar u b'art tal-_____.
4. Xi annimali bbalzmati li jinsabu fil-mużew huma _____ u _____.
5. Il-proġett ta' restawr sewa madwar _____ miljun ewro.

Tahriġ B: Qabbel dawn iż-żewġ kolonni flimkien billi tikteb in-numru fin-nofs.

(5 marki)

1. Il-Ġonna tal-Argotti twaqqfu madwar		fis-sena 1774
2. Il-Ġonna jammontaw għal		f'żewġ taqsimiet
3. Il-Balliju bena grotta ħdejn il-bieb ewlieni tal-parti l-privata tal-ġnien		250 sena ilu
4. L-Argotti hu mqassam		fl-2016
5. Id-dettalji dwar il-proġett ta' restawr tħabbru		200 tomna art